

Bijlage 4: Verticale Toelichting Najaarsnota 2009

De Verticale Toelichting geeft voor alle begrotingen een overzicht van en toelichting op de belangrijkste mutaties. Voor een meer gedetailleerde toelichting op wordt verwezen naar de suppletoire begrotingswetten.

Leeswijzer

De mutaties zijn gesplitst in drie categorieën:

- 1) Mee- en tegenvallers;
- 2) Beleidsmatige mutaties;
- 3) Technische mutaties.

De laatste categorie omvat alle overboekingen, desalderingen, statistische correcties en mutaties die niet onder een ijklijn vallen. Mutaties worden toegelicht indien ze een bepaalde ondergrens overtreffen. De ondergrens is afhankelijk van de omvang van de begroting en verschilt voor de verschillende categorieën mutaties. De post diversen bevat de mutaties die onder de ondergrens vallen en wordt in principe alleen toegelicht indien zich bijzonderheden voordoen.

De totalen per begroting worden in eerste instantie gepresenteerd exclusief de bedragen die onder de Homogene Groep Internationale Samenwerking (HGIS) vallen. Door middel van een aansluitregel wordt het deel van de begroting dat onder de HGIS valt zichtbaar gemaakt. De laatste regel geeft per begroting de totaalstand inclusief HGIS aan. De mutaties die optreden binnen het HGIS-deel van de begroting worden gepresenteerd en toegelicht in de Verticale Toelichting van alle HGIS uitgaven.

De laatste regel geeft per begroting de totaalstand inclusief HGIS en het stimuleringspakket aan.

In de Najaarsnota en bijlage 3 wordt ingegaan op de voortgang van de uitvoering van het stimuleringspakket.

De bedragen in de tabellen zijn in miljoenen euro's.

De Koning

I DE KONING: UITGAVEN

	2009
Stand Miljoenennota 2010 (excl. IS & Stim. Pakket)	7,0
Stand Najaarsnota 2009 (subtotaal)	7,0
Totaal Internationale samenwerking	
Totaal Stimuleringspakket	
Stand Najaarsnota 2009	7,0

Staten-Generaal

IJA STATEN-GENERAAL: UITGAVEN

	2009
Stand Miljoenennota 2010 (excl. IS & Stim. Pakket)	141,5
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	-9,3
	-9,3
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	3,0
	3,0
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2010	-6,4
Stand Najaarsnota 2009 (subtotaal)	135,1
Totaal Internationale samenwerking	
Totaal Stimuleringspakket	
Stand Najaarsnota 2009	135,1

IJA STATEN-GENERAAL: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2009
Stand Miljoenennota 2010 (excl. IS & Stim. Pakket)	2,5
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	3,8
	3,8
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2010	3,8
Stand Najaarsnota 2009 (subtotaal)	6,3
Totaal Internationale samenwerking	
Totaal Stimuleringspakket	
Stand Najaarsnota 2009	6,3

Diversen (beleidsmatige mutaties)

Door vertraging van ICT-projecten komt 8 mln. niet tot besteding in 2009.

Overige Hoge Colleges van Staat

IIB OVERIGE HOGE COLLEGES VAN STAAT EN KABINETTEN: UITGAVEN

	2009
Stand Miljoenennota 2010 (excl. IS & Stim. Pakket)	107,0
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	-0,4
	<u>-0,4</u>
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	-1,3
	<u>-1,3</u>
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	4,1
	<u>4,1</u>
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2010	2,5
	<u>109,5</u>
Stand Najaarsnota 2009 (subtotaal)	109,5
Totaal Internationale samenwerking	0,3
Totaal Stimuleringspakket	
Stand Najaarsnota 2009	<u>109,7</u>

IIB OVERIGE HOGE COLLEGES VAN STAAT EN KABINETTEN: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2009
Stand Miljoenennota 2010 (excl. IS & Stim. Pakket)	3,4
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	0,2
	<u>0,2</u>
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	0,1
	<u>0,1</u>
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	0,1
	<u>0,1</u>
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2010	0,3
	<u>3,7</u>
Stand Najaarsnota 2009 (subtotaal)	3,7
Totaal Internationale samenwerking	
Totaal Stimuleringspakket	
Stand Najaarsnota 2009	<u>3,7</u>

Diversen (technische mutaties)

Als gevolg van de invoering van de Wet ruimtelijke ordening vindt er een verschuiving plaats tussen de werklast van de provincies, de rechtspraak en de Raad van State. Derhalve wordt er 3,6 mln. van VROM naar de Raad van State overgeheveld.

Algemene Zaken

III ALGEMENE ZAKEN: UITGAVEN

	2009
Stand Miljoenennota 2010 (excl. IS & Stim. Pakket)	81,7
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	-5,5
	<u>-5,5</u>
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	-0,3
	<u>-0,3</u>
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2010	-5,8
	<u>75,9</u>
Stand Najaarsnota 2009 (subtotaal)	75,9
Totaal Internationale samenwerking	
Totaal Stimuleringspakket	
Stand Najaarsnota 2009	<u>75,9</u>

III ALGEMENE ZAKEN: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2009
Stand Miljoenennota 2010 (excl. IS & Stim. Pakket)	3,0
	<u>3,0</u>
Stand Najaarsnota 2009 (subtotaal)	3,0
Totaal Internationale samenwerking	
Totaal Stimuleringspakket	
Stand Najaarsnota 2009	<u>3,0</u>

Diversen (beleidsmatige mutaties)

Deze post bestaat o.a. uit een post van 1,4 mln. voor de Overheidscommunicatie Nieuwe Stijl (ONS), die niet in 2009 tot besteding is gekomen. Door vertraagde overkomst van personeel van andere departementen moest voor tussentijdse inhuur door ONS een Europees aanbestedingstraject doorlopen worden.

Koninkrijksrelaties

IV KONINKRIJSRELATIES: UITGAVEN

	2009
Stand Miljoenennota 2010 (excl. IS & Stim. Pakket)	664,7
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Kustwacht en samenwerkingsmiddelen	-14,5
	<u>-14,5</u>
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Betalingsachterstand BES	20,0
Diversen	0,2
	<u>20,2</u>
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2010	5,8
	<u>670,5</u>
Stand Najaarsnota 2009 (subtotaal)	670,5
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Totaal Stimuleringspakket	
Stand Najaarsnota 2009	<u>670,5</u>

IV KONINKRIJSRELATIES: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2009
Stand Miljoenennota 2010 (excl. IS & Stim. Pakket)	85,3
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Betalingsachterstanden BES	20,0
	<u>20,0</u>
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2010	20,0
	<u>105,3</u>
Stand Najaarsnota 2009 (subtotaal)	105,3
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Totaal Stimuleringspakket	
Stand Najaarsnota 2009	<u>105,3</u>

Kustwacht en samenwerkingsmiddelen

De middelen voor de kustwacht en samenwerking komen in 2009 niet volledig tot besteding.

Betalingsachterstand BES

Voor de betalingsachterstanden van de eilanden Bonaire, Sint Eustatius en Saba (BES) wordt een kredietfaciliteit bij het College Financieel Toezicht (CFT) opgezet ter grootte van Naf 50 mln. (€ 20 mln.). Dit leidt tot zowel een ontvangst (vanuit de begrotingsreserve) als tot een uitgave (naar de kredietfaciliteit).

Buitenlandse Zaken

V BUITENLANDSE ZAKEN: UITGAVEN

	2009
Stand Miljoenennota 2010 (excl. IS & Stim. Pakket)	4.224,3
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
EU afdrachten correctie	2.108,7
	<hr/> 2.108,7
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2010	2.108,7
	<hr/>
Stand Najaarsnota 2009 (subtotaal)	6.333,0
Totaal Internationale samenwerking	5.109,8
Totaal Stimuleringspakket	
Stand Najaarsnota 2009	<hr/> 11.442,8

V BUITENLANDSE ZAKEN: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2009
Stand Miljoenennota 2010 (excl. IS & Stim. Pakket)	580,0
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
EU afdrachten correctie	2.108,7
	<hr/> 2.108,7
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2010	2.108,7
	<hr/>
Stand Najaarsnota 2009 (subtotaal)	2.688,7
Totaal Internationale samenwerking	143,6
Totaal Stimuleringspakket	
Stand Najaarsnota 2009	<hr/> 2.832,3

Relatie begroting Buitenlandse Zaken en de Homogene groep internationale samenwerking (HGIS)

Er zijn twee soorten uitgaven op de begroting van Buitenlandse Zaken: HGIS en niet-HGIS. Niet-HGIS uitgaven zijn de afdrachten aan de Europese Unie. HGIS-uitgaven zijn alle andere buitenlanduitgaven. De HGIS-uitgaven staan op diverse begrotingen en worden elders toegelicht; hier wordt alleen de ontwikkeling van de EU-afdrachten belicht.

EU afdrachten correctie

De wijziging betreft een technische bijstelling. Als gevolg van de inwerkingtreding van het nieuwe Eigen Middelenbesluit in 2009 zijn de kortingen op de afdrachten van 2007 en 2008 met terugwerkende kracht verwerkt in de afdrachten van 2009. Er is van uitgegaan dat dit zou resulteren in lagere uitgaven. Echter door de EU is de korting over 2007 en 2008 teruggestort en dit dient als ontvangst in de begroting te worden opgenomen. Deze hogere ontvangsten gaan gepaard met eenzelfde verhoging van de geraamde afdrachten. Per saldo verandert de afdracht van Nederland niet door deze technische bijstelling.

Justitie

VI JUSTITIE: UITGAVEN

	2009
Stand Miljoenennota 2010 (excl. IS & Stim. Pakket)	6.113,2
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Voorlopige afrekening 2009	-19,0
Diversen	-36,8
	<hr/>
	-55,8
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Onderuitputting uitgaven algemeen + selectieve stop inhuur externen	65,0
Diversen	8,4
	<hr/>
	73,4
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	10,5
	<hr/>
	10,5
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2010	28,2
	<hr/>
Stand Najaarsnota 2009 (subtotaal)	6.141,4
Totaal Internationale samenwerking	25,6
Totaal Stimuleringspakket	
Stand Najaarsnota 2009	<hr/>
	6.167,0

VI JUSTITIE: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2009
Stand Miljoenennota 2010 (excl. IS & Stim. Pakket)	1.251,4
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	16,4
	<hr/>
	16,4
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	8,8
	<hr/>
	8,8
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2010	25,2
	<hr/>
Stand Najaarsnota 2009 (subtotaal)	1.276,6
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Totaal Stimuleringspakket	
Stand Najaarsnota 2009	<hr/>
	1.276,6

Voorlopige Afrekening 2009

Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) verwacht een lagere productie bij het gevangeniswezen, forensische zorg, jeugdinstituten en vreemdelingenbewaring in 2009. Dit leidt tot een lagere bijdrage van de Justitiebegroting.

Diversen (mee- en tegenvallers)

Deze post is een saldo van een aantal mee- en tegenvallers. De meevallers zijn o.a. een lager dan geraamd gebruik van *mediation* (6 mln.), achterblijvende subsidieverzoeken (3 mln.) en minder uitgaven bij de aanpak jeugdcriminaliteit (4 mln.). Hier staan o.a. tegenover lager dan geraamde ontvangsten voor leges bij de IND (6 mln.) en een tegenvaller bij ICT in de vreemdelingenketen (3

mln.). Het saldo wordt ingezet om het verwachte tekort aan ontvangsten bij de Boeten en Transacties in 2009 op te vangen.

Onderuitputting uitgaven algemeen + selectieve stop inhuur externen

Om het verwachte tekort aan ontvangsten bij de Boeten en Transacties in 2009 op te vangen, wordt de onderuitputting op de Justitiebegroting alsmede een selectieve stop op inhuur externen ingezet. De geplande onderuitputting was reeds bij Augustusbrief in de begroting opgenomen als korting. Middels deze mutatie wordt deze onderuitputting ingezet ter invulling van de opgelegde korting.

Diversen (beleidsmatige mutaties)

De technische post bevat o.a. de afrekening van het Openbaar Ministerie (5 mln.) betreffende de gemaakte kosten voor bijvoorbeeld kinderopvang.

Diversen (ontvangsten – beleidsmatige mutaties)

Deze post bestaat uit een aantal meevallers. De grootste meevallers zijn de hoger dan geraamde ontvangsten bij verbeurd verklaarde goederen (7,8 mln.) en de afrekening van DJI over 2008 (3,9 miljoen).

Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

VII BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES: UITGAVEN

	2009
Stand Miljoenennota 2010 (excl. IS & Stim. Pakket)	6.054,5
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	-17,3
	<u>-17,3</u>
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	14,4
	<u>14,4</u>
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2010	-2,8
	<u>6.051,6</u>
Stand Najaarsnota 2009 (subtotaal)	6.051,6
Totaal Internationale samenwerking	0,7
Totaal Stimuleringspakket	
Stand Najaarsnota 2009	<u>6.052,3</u>

VII BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2009
Stand Miljoenennota 2010 (excl. IS & Stim. Pakket)	763,6
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	3,8
	<u>3,8</u>
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	25,7
	<u>25,7</u>
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2010	29,4
	<u>793,1</u>
Stand Najaarsnota 2009 (subtotaal)	793,1
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Totaal Stimuleringspakket	
Stand Najaarsnota 2009	<u>793,1</u>

Diversen (beleidsmatige mutaties)

De post diversen wordt deels verklaard omdat BZK 21 mln. als onderuitputting heeft aangemeld voor de eindejaarsmarge.

Onderwijs, Cultuur en wetenschap

VIII ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP: UITGAVEN

	2009
Stand Miljoenennota 2010 (excl. IS & Stim. Pakket)	36.087,1
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Bijstelling autonome ramingen	-90,0
Ramingsbijstelling wet kinderopvang	133,0
Diversen	-14,7
	<u>28,3</u>
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Awir-effect: prolongatie 5 euro	25,0
Ov-jaarkaart	165,0
Diversen	-50,4
	<u>139,6</u>
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	-22,9
Niet tot een ijklijn behorend	
Niet relevant bijstelling autonome raming studiefinanciering	-72,0
	<u>-94,9</u>
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2010	73,0
Stand Najaarsnota 2009 (subtotaal)	<u>36.160,1</u>
Totaal Internationale samenwerking	73,5
Totaal Stimuleringspakket	<u>154,9</u>
Stand Najaarsnota 2009	36.388,5

VIII ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2009
Stand Miljoenennota 2010 (excl. IS & Stim. Pakket)	2.126,4
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Bijstelling autonome ramingen	30,0
Diversen	3,8
	<u>33,8</u>
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	-18,5
Niet tot een ijklijn behorend	
Diversen	18,3
	<u>-0,2</u>
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2010	33,6
Stand Najaarsnota 2009 (subtotaal)	<u>2.160,1</u>
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Totaal Stimuleringspakket	<u>2.160,1</u>
Stand Najaarsnota 2009	2.160,1

Bijstelling autonome ramingen

De ramingsbijstellingen studiefinanciering, WTOS en lesgeld zijn het gevolg van minder omzettingen van de basisbeurs en de aanvullende beurs in een gift voor deelnemers in de beroepsopleidende leerweg (bol). Ook is er sprake van minder uitgaven van de aanvullende beurs voor eerstejaarsstudenten dan verwacht. Bij de WTOS is er sprake van een kleine meevaller als gevolg van lagere uitgaven bij de tegemoetkoming voor ouders van deelnemers aan de beroepsopleidende leerweg tot 18 jaar. Verder komen de middelen die in 2009 zijn gereserveerd voor de overgangsfianciering van de integratie van de WTOS in het kindgebonden budget, niet tot uitputting.

Ramingsbijstelling Wet Kinderopvang

Op grond van het uitgavenbeeld tot oktober wordt de prognose voor kinderopvangtoeslag in 2009 verhoogd met 133,0 mln.. De besparingen op het gebruik van kinderopvang als gevolg van de aanpassing van de ouderbijdragetabel per 1 januari 2009 zijn tot nu toe minder dan verwacht.

Awir-effect: prolongatie 5 euro

Door onderhoud aan het systeem van de toeslagen is het vanaf december 2009 enige tijd niet mogelijk voor vraagouders hun gegevens in dit systeem aan te passen. Daarom is er voor gekozen de toeslag van alle ouders in het systeem automatisch te prolongeren. Hierdoor zal een aantal ouders ten onrechte toeslag uitbetaald krijgen, die later zal worden teruggevorderd. Het effect hiervan in 2009 wordt geraamd op extra uitgaven van 25,0 mln.

OV-jaarkaart

Er is besloten om een gedeelte van de uitgaven voor de OV-jaarkaart in 2010 al bij Najaarsnota te voldoen.

Diversen (beleidsmatige mutaties)

Op verschillende dossiers komt het budget voor 2009 om uiteenlopende redenen niet volledig tot besteding. Voor een aanzienlijk deel betreft het budgetten waarvan de betaling volgend jaar plaatsvindt. Zo blijft een deel van het geld dat op de OCW begroting was gereserveerd voor de BES eilanden onbesteed, omdat de besluitvorming over de aanwending hiervan nog niet is afgerond. Andere dossiers waar zich onderuitputting voordoet zijn o.a. de harmonisatie van de kinderopvang, zorgleerlingen, bibliotheekinnovatie en de subsidieregeling Cultuurinnovatie.

Niet-relevante bijstelling autonome raming studiefinanciering

De niet-relevante meevaller op het artikel studiefinanciering bestaat voor 72 mln. uit een meevaller bij de uitgaven en voor 18 mln. uit een meevaller bij de ontvangsten. De meevaller aan de uitgavenzijde komt voort uit een verlaging van de raming voor de leenvoorziening en prestatiebeurs. De meevaller aan de ontvangstenkant is het gevolg van extra aflossingen.

Bijstelling autonome ramingen

De ramingsbijstelling studiefinanciering, WTOS en lesgeld aan de ontvangstenzijde betreft voor het grootste deel een meevaller op het artikel voor studiefinanciering, als gevolg van hogere renteontvangsten dan geraamd.

Nationale Schuld

IXA NATIONALE SCHULD (TRANSACTIEBASIS): UITGAVEN

	2009
Stand Miljoenennota 2010 (excl. IS & Stim. Pakket)	22.074,8
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	0,0
Niet tot een ijklijn behorend	
Leningen kasbeheer	-150,0
Wijziging geldmarktberoep en rente	-105,0
Wijziging kapitaalmarktberoep en rente	-71,5
Diversen	-29,5
	<hr/>
	-356,0
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2010	-356,0
	<hr/>
Stand Najaarsnota 2009 (subtotaal)	21.718,8
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Totaal Stimuleringspakket	
Stand Najaarsnota 2009	<hr/> 21.718,8

IXA NATIONALE SCHULD (TRANSACTIEBASIS): NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2009
Stand Miljoenennota 2010 (excl. IS & Stim. Pakket)	2.238,4
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	0,8
	<hr/>
	0,8
Technische mutaties	
Niet tot een ijklijn behorend	
Diversen	-4,4
	<hr/>
	-4,4
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2010	-3,5
	<hr/>
Stand Najaarsnota 2009 (subtotaal)	2.234,9
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Totaal Stimuleringspakket	
Stand Najaarsnota 2009	<hr/> 2.234,9

Leningen kasbeheer

Gewijzigde inzichten in het leenedrag van RWT's (Rechtspersonen met een wettelijke taak) leiden tot een aanpassing van de voorziene uitgaven voor leningen kasbeheer.

Wijziging geldmarktberoep en rente

Er is een lager geldmarktberoep door o.a. de vervroegde terugkoop van securities door ING, Aegon en SNS Reaal. Hierdoor worden de rentelasten neerwaarts bijgesteld.

Wijziging kapitaalmarktberoep en rente

De rentelasten over de vaste schuld zijn lager dan oorspronkelijk geraamd doordat bij de uitgifte veelal een lagere rente is gerealiseerd dan de rekenrente.

Financiën

IXB FINANCIËN: UITGAVEN

	2009
Stand Miljoenennota 2010 (excl. IS & Stim. Pakket)	10.343,5
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Anticiperende aankopen	-15,0
Diversen	-3,9
	<u>-18,9</u>
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Uitvoeringskosten staatsdeelnemingen	20,6
Diversen	8,9
	<u>29,5</u>
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	34,1
Niet tot een ijklijn behorend	
ING back-up faciliteit	370,0
Diversen	0,5
	<u>404,6</u>
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2010	415,3
Stand Najaarsnota 2009 (subtotaal)	<u>10.758,8</u>
Totaal Internationale samenwerking	97,1
Totaal Stimuleringspakket	
Stand Najaarsnota 2009	<u>10.855,9</u>

IXB FINANCIËN: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2009
Stand Miljoenennota 2010 (excl. IS & Stim. Pakket)	9.372,2
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Afdrachten Staatsloterij	30,0
Boeteontvangsten	-15,0
EKV provenu's	38,7
Kosten vervolging	30,0
Diversen	-4,4
	<u>79,3</u>
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	36,5
	<u>36,5</u>
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	6,1
Niet tot een ijklijn behorend	
Aegon	1.037,8
CRI	-31,5
ING	5.514,3
ING back-up faciliteit	141,0
MCN	-33,0
SNS	191,3
Diversen	21,0

	6.847,0
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2010	6.962,8
Stand Najaarsnota 2009 (subtotaal)	16.335,0
Totaal Internationale samenwerking	11,0
Totaal Stimuleringspakket	
Stand Najaarsnota 2009	16.346,0

Anticiperende aankopen

Het beschikbare budget voor anticiperende aankopen wordt niet uitgeput.

Uitvoeringskosten staatsdeelnemingen

Als gevolg van de maatregelen die zijn genomen in het kader van de kredietcrisis, zijn er kosten gemaakt voor de inhuur van externen voor advisering op juridisch, strategisch en financieel gebied. Deze kosten zijn hoger dan geraamd. Een gedeelte van deze kosten wordt verhaald op de instellingen.

ING back-up faciliteit

Per saldo zijn de uitgaven voor de ING back-up faciliteit hoger dan oorspronkelijk geraamd. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een ramingsbijstelling, de eurokoers en het versneld voldoen aan de verplichting onder de funding fee.

Afdrachten Staatsloterij

Aanvankelijk verwachtte de Stichting Exploitatie Nederlandse Staatsloterij een omzetsdaling door de crisis. Deze omzetsdaling blijkt echter mee te vallen.

Boeteontvangsten

Er zijn minder boeteontvangsten in de categorieën motorrijtuigenbelasting en omzetbelasting.

EKV provenu's

De provenu's zijn hoger dan geraamd. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een onverwachte terugbetaling.

Kosten vervolging

De kosten voor invordering - zoals de kosten voor aanmaningen, dwangbevelen, beslagopdrachten, verkoopdrachten en de inzet van deurwaarders - worden doorbelast aan de belastingplichtigen en gelden als ontvangsten op begroting IX-B. Mede door toename van het aantal belastingplichtigen zijn deze ontvangsten voor 2009 hoger dan oorspronkelijk geraamd.

Aegon

Aegon maakt gebruik van de mogelijkheid om vervroegd securities terug te kopen. Hiervoor dient Aegon echter wel de nog verschuldigde rente en een premie voor vervroegde terugbetaling (repurchase fee) te betalen. Deze mutatie betreft de vervroegde terugkoop van de securities en de nog verschuldigde rente. De repurchase fee is afhankelijk van de beurskoers en is voorzichtigheidshalve nog niet in de raming opgenomen. Daarnaast zal een deel van de rente in verband met de terugvordering van dividendbelasting pas in 2010 ontvangen worden.

CRI

Als onderdeel van de herkapitalisatie van ABN Amro is een CRI (Capital Relief Instrument) aangegaan. De premieontvangsten uit het CRI die voor 2009 geraamd zijn, zullen deels in 2010 binnenkomen. De ontvangsten voor 2009 vallen zodoende lager uit dan initieel begroot.

ING

ING sluit een overeenkomst om voor 5 mld. aan securities vervroegd terug te kopen. Hierbij dient ING de nog verschuldigde rente en een premie voor vervroegde terugbetaling (repurchase fee) te betalen. De hoogte van de repurchase fee is afhankelijk van de beurskoers en voorzichtigheidshalve is hierbij uitgegaan van het minimaal te ontvangen bedrag.

ING Back-up faciliteit

De ontvangsten m.b.t. de ING back-up faciliteit zijn hoger dan oorspronkelijk geraamd. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een ramingsbijstelling en de eurokoers.

MCN

Als onderdeel van de herkapitalisatie van ABN Amro is op 31 juli 2009 de MCN (Mandatory Convertible Note) afgesloten. De coupon (rente) dient achteraf, aan het einde van het jaar (dus op 31 juli 2010), betaald te worden.

SNS

SNS Reaal maakt gebruik van de mogelijkheid tot vervroegde terugkoop van securities. Hierbij dient de nog verschuldigde rente en een premie voor vervroegde terugbetaling (repurchase fee) te worden betaald. Deze mutatie betreft de vervroegde terugkoop van de securities en de nog verschuldigde rente. De repurchase fee is afhankelijk van de beurskoers en is voorzichtigheidshalve nog niet in de raming opgenomen. Daarnaast zal een deel van de rente in verband met de terugvordering van dividendbelasting pas in 2010 ontvangen worden.

Defensie

X DEFENSIE: UITGAVEN

	2009
Stand Miljoenennota 2010 (excl. IS & Stim. Pakket)	8.335,1
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Bommelerwaard	-20,0
Exploitatie informatievoorzieningsystemen	20,0
Investerings infrastructuur	-29,0
Overheveling van Buitenlandse Zaken	18,0
Prijsbijstelling	-15,2
Diversen	26,2
	<hr/>
	0,0
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	2,6
Niet tot een ijklijn behorend	
Diversen	-22,2
	<hr/>
	-19,6
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2010	-19,6
	<hr/>
Stand Najaarsnota 2009 (subtotaal)	8.315,4
Totaal Internationale samenwerking	411,9
Totaal Stimuleringspakket	
Stand Najaarsnota 2009	<hr/>
	8.727,3

X DEFENSIE: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2009
Stand Miljoenennota 2010 (excl. IS & Stim. Pakket)	534,0
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Herfasering verkoopopbrengsten	-29,0
Diversen	10,9
	<hr/>
	-18,1
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2010	-18,1
	<hr/>
Stand Najaarsnota 2009 (subtotaal)	516,0
Totaal Internationale samenwerking	15,5
Totaal Stimuleringspakket	
Stand Najaarsnota 2009	<hr/>
	531,5

Bommelerwaard

De totale raming (46 mln.) voor uitgaven aan schadeclaims vanwege het helikopterongeval in de Bommelerwaard wordt met 10 mln. naar beneden bijgesteld. Daarnaast wordt een deel (10 mln.) van de uitkeringen pas uitgekeerd in 2010 en niet zoals verwacht in 2009.

Exploitatie Informatievoorzieningsystemen

Het betreft hier de nadere verdeling van budget voor de invoering van verschillende informatievoorzieningsystemen (SAP/FINAD en ERP). Deze toevoeging van budget is in de defensiebegroting 2008 aangekondigd.

Investerings infrastructuur

Het betreft hier de budgettaire verwerking van vertragingen bij een aantal infrastructuurprojecten, zoals de herhuisvesting op het Plein/Kalvermarktcomplex, de huisvesting van de Joint CIS Group

(een onderdeel van de Defensie Telematica Organisatie) in Soesterberg, de uitbreiding van de Van Braam Houckgeestkazerne te Doorn en de renovatie van de Operationele School te Den Helder.

Overheveling Buitenlandse Zaken inzake C-17

Het betreft de verschuldigde bijdrage voor 2009 van Buitenlandse Zaken aan Defensie t.b.v. het Strategic Airlift Capability C-17 NAVO initiatief om de strategische luchttransportcapaciteit te vergroten. De eenmalige investeringskosten voor Nederland bedragen in totaal 130 mln. verspreid over enkele jaren. Deze worden geacommodeerd binnen de begrotingen van Defensie (70 mln.) en Buitenlandse Zaken (60 mln.).

Prijsbijstelling

Dit bedrag betreft de budgettaire verwerking van het saldo van de bij de defensieonderdelen verwerkte mutaties op grond van compensaties en herschikkingen van de exploitatie- en investeringsbudgetten bij de defensieonderdelen.

Diversen (beleidsmatige mutaties)

Het betreft hier een verzameling van verschillende mutaties in de budgetten. Het bestaat ondermeer uit een neerwaartse bijstelling van de personele uitgaven tijdens oefeningen, een vertraging van het project Walradar en een neerwaartse ramingsbijstelling van de pensioenen en uitkeringen.

Herfasering verkoopopbrengsten

Het betreft hier een herfasering van verkoopopbrengsten van roerende zaken, waaronder Pantserhouwitsers en F-16 gevechtsvliegtuigen.

Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer

XI VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN MILIEUBEHEER: UITGAVEN

	2009
Stand Miljoenennota 2010 (excl. IS & Stim. Pakket)	1.550,4
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	4,4
	<u>4,4</u>
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Kasschuif WABO	9,0
Diversen	-3,5
	<u>5,5</u>
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
BIRK + saneringsregeling	-56,5
FES Roetfilters	16,0
FES Sleutelprojecten: Zuidas	-82,0
Overboeking WABO	-25,0
Diversen	-1,8
	<u>-149,3</u>
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2010	-139,3
Stand Najaarsnota 2009 (subtotaal)	1.411,1
Totaal Internationale samenwerking	43,5
Totaal Stimuleringspakket	49,8
Stand Najaarsnota 2009	<u>1.504,3</u>

XI VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN MILIEUBEHEER: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2009
Stand Miljoenennota 2010 (excl. IS & Stim. Pakket)	504,4
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	2,7
	<u>2,7</u>
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
BIRK + saneringsregeling	-56,5
FES Roetfilters	16,0
FES Sleutelprojecten: Zuidas	-82,0
Diversen	5,0
	<u>-117,5</u>
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2010	-114,8
Stand Najaarsnota 2009 (subtotaal)	389,6
Totaal Internationale samenwerking	
Totaal Stimuleringspakket	
Stand Najaarsnota 2009	<u>389,6</u>

Kasschuif WABO - FES Roetfilters - Overboeking WABO

De Rijksbijdrage aan de Wet algemene bepaling omgevingsrecht (WABO) wordt in 2009 als decentralisatie-uitkering via het Gemeentefonds verstrekt aan medeoverheden ten laste van de begroting van VROM. Om de totale betaling van 25 mln. mogelijk te maken in 2009, wordt 9 mln. vanuit 2010 naar 2009 geschoven. De WABO regelt de omgevingsvergunning. Dit is één geïntegreerde vergunning voor o.a. wonen en bouwen wat tot minder administratieve lasten voor burger en bedrijf moet leiden. Het gereserveerde FES-budget voor de WABO wordt verlaagd met 16 mln. in 2009. Dit komt ten gunste aan het FES-project Roetfilters.

Budget Investerings Ruimtelijke Kwaliteit (BIRK) + saneringsregeling

Met het BIRK draagt het Rijk financieel bij aan ruimtelijke investeringsprojecten die passen binnen het nationaal ruimtelijk beleid. Een aantal investeringsprojecten hebben uitvoeringsproblemen waardoor de voorschotbetalingen achterlopen op schema. De gesubsidieerde partijen zijn primair verantwoordelijk voor de sturing en de realisatie van de projecten. Hierdoor is gebleken dat het niet mogelijk was om een goede inschatting te maken van het uitgavenpatroon. De budgetten worden op grond van nieuwe kasprognoses bijgesteld. De projecten komen in 2010 en latere jaren tot betaling.

FES Sleutelprojecten: Zuidas

In 2009 is het FES Sleutelproject Zuidas vertraagd. De vertraging komt doordat er nog geen besluitvorming heeft plaatsgevonden. Een rijksvertegenwoordiger is aangesteld om met betrokken partijen te onderzoeken hoe de business case verbeterd kan worden. Het onderzoek is nog niet afgerond. De verwachte uitgaven zullen niet meer in 2009 gedaan worden.

Wonen, Wijken en Integratie

XVIII WONEN, WIJKEN EN INTEGRATIE: UITGAVEN

	2009
Stand Miljoenennota 2010 (excl. IS & Stim. Pakket)	4.744,3
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Hogere voorschotten huurtoeslag	100,0
Inburgeringstrajecten	-33,7
Minder reguliere betalingen BWS 1992-1994	-34,0
Diversen	-5,8
	<u>26,5</u>
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	-13,0
	<u>-13,0</u>
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	-20,8
	<u>-20,8</u>
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2010	-7,2
	<u>4.737,1</u>
Stand Najaarsnota 2009 (subtotaal)	4.737,1
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Totaal Stimuleringspakket	273,0
Stand Najaarsnota 2009	<u>5.010,1</u>

XVIII WONEN, WIJKEN EN INTEGRATIE: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2009
Stand Miljoenennota 2010 (excl. IS & Stim. Pakket)	896,0
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Vertraagde invordering ontvangsten huurtoeslag	-50,0
Diversen	4,0
	<u>-46,0</u>
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	-2,3
	<u>-2,3</u>
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	2,8
	<u>2,8</u>
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2010	-45,5
	<u>850,5</u>
Stand Najaarsnota 2009 (subtotaal)	850,5
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Totaal Stimuleringspakket	
Stand Najaarsnota 2009	<u>850,5</u>

Hogere voorschotten huurtoeslag

Er sprake van een overschrijding op de reguliere voorschotbetalingen voor het toeslagjaar 2009. Dit is het gevolg van het afschaffen van de fiscale aftrek Buitengewone Uitgaven. Bij de voorschotbetalingen is onvoldoende rekening gehouden met de als gevolg daarvan hogere belastbare inkomens. Bovendien vinden meer nabetalingen uit het toeslagjaar 2007 plaats. Naar

verwachting leiden de hogere uitgaven in 2009 tot hogere ontvangsten in 2010 en latere jaren. Deze worden bij voorjaar ingeboekt.

Inburgeringstrajecten

In 2009 was een budget van 30 mln. beschikbaar voor volumeverhoging inburgeringstrajecten. Daarnaast konden gemeenten een extra bijdrage ontvangen voor de inburgeringstrajecten in het kader van de nalatenschap van de oude vreemdelingenwet. Voor beide regelingen blijkt dat er minder gebruik van is gemaakt dan verwacht. Hierdoor blijft een totaal bedrag van 33,7 mln. over in 2009 (27,7 mln. van de middelen voor de volumeverhoging en 6 mln. van de middelen voor het nalatenschap van de oude vreemdelingenwet).

Minder reguliere betalingen BWS 1992-1995

In 2009 vinden minder reguliere betalingen Besluit Woninggebonden Subsidies (BWS) plaats dan was geraamd. Dit komt door de afkoop van deze meerjarige subsidietoekenningen.

Diversen (beleidsmatige mutaties)

Het grootste deel hiervan wordt gevormd door vertragingen bij investeringsprojecten van de Rijksgebouwendienst (RGD). Dit voorjaar is, als onderdeel van het aanvullend beleidsakkoord, besloten om om te buigen op de beschikbare budgetten voor het project voor het technisch en visueel herstel van gevel en dak van het Paleis op de Dam te Amsterdam. Dat noodzaakte tot heroverwegingen binnen de renovatie van het Koninklijk Paleis Amsterdam en uitstel van voorgenomen aanbestedingen en werkzaamheden. Het betekent voor 2009 een uitgavenvertraging van ca. 14 mln. Dit is deels gecompenseerd door versnelde uitgaven binnen investeringsprojecten voor de Hoge Colleges van Staat zoals het project 2^e fase ver- en nieuwbouw Raad van State.

Vertraagde invordering ontvangsten huurtoeslag

Er is sprake van een vertraagde invordering van de ontvangsten huurtoeslag. Hierdoor zal in 2009 minder binnenkomen dan was geraamd. WWI zal samen met de Belastingdienst/toeslagen de oorzaken achter de vertraging onderzoeken en in de raming 2011 zal indien nodig de invorderingstermijn worden aangepast. De ontvangsten die in dit jaar worden misgelopen zullen in latere jaren alsnog binnenkomen.

Verkeer en Waterstaat

XII VERKEER EN WATERSTAAT: UITGAVEN

	2009
Stand Miljoenennota 2010 (excl. IS & Stim. Pakket)	8.848,1
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	3,6
	<u>3,6</u>
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	-19,9
	<u>-19,9</u>
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2010	-16,3
	<u>8.831,8</u>
Stand Najaarsnota 2009 (subtotaal)	8.831,8
Totaal Internationale samenwerking	16,6
Totaal Stimuleringspakket	235,5
Stand Najaarsnota 2009	<u>9.083,9</u>

XII VERKEER EN WATERSTAAT: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2009
Stand Miljoenennota 2010 (excl. IS & Stim. Pakket)	123,3
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	0,1
	<u>0,1</u>
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	-7,7
	<u>-7,7</u>
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2010	-7,6
	<u>115,7</u>
Stand Najaarsnota 2009 (subtotaal)	115,7
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Totaal Stimuleringspakket	
Stand Najaarsnota 2009	<u>115,7</u>

Diversen (beleidsmatige mutaties)

In het 2e kwartaal 2009 is een nieuwe planning gemaakt voor de derde fase van het project Geluidsisolatie Schiphol (GIS). De kosten voor de aanpassing van 500 woningen zullen niet meer in 2009 tot betaling komen door vertragingen bij de ingenieursbureaus. Daarnaast bevat deze post de compensatie van de BTW-uitgaven (13 mln.) nog samenhangend met de HSL en de Betuweroute. Bij de slotwet worden de definitieve BTW-lasten over 2009 verrekend met het bedrag dat nu geraamd wordt. De compensatie vindt plaats via een verhoging van de voeding van het Infrastructuurfonds op begrotingshoofdstuk XII.

Diversen (technische mutaties)

Het grootste deel van deze post is de overboeking van middelen naar het gemeentefonds voor de tweede tranche Spoorse doorsnijdingen.

Economische Zaken

XIII ECONOMISCHE ZAKEN: UITGAVEN

	2009
Stand Miljoenennota 2010 (excl. IS & Stim. Pakket)	2.628,5
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	-6,6
	<u>-6,6</u>
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	-17,2
	<u>-17,2</u>
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2010	-23,8
	<u>2.604,7</u>
Stand Najaarsnota 2009 (subtotaal)	2.604,7
Totaal Internationale samenwerking	208,0
Totaal Stimuleringspakket	70,3
Stand Najaarsnota 2009	<u>2.883,0</u>

XIII ECONOMISCHE ZAKEN: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2009
Stand Miljoenennota 2010 (excl. IS & Stim. Pakket)	9.026,7
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
CO ₂ veilingopbrengsten	-55,0
Diversen	-18,3
	<u>-73,3</u>
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	7,9
Niet tot een ijklijn behorend	
Bijdrage aan het FES	366,7
	<u>374,6</u>
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2010	301,3
	<u>9.328,0</u>
Stand Najaarsnota 2009 (subtotaal)	9.328,0
Totaal Internationale samenwerking	11,8
Totaal Stimuleringspakket	
Stand Najaarsnota 2009	<u>9.339,8</u>

Diversen (beleidsmatige mutaties)

Deze post bestaat grotendeels uit aanpassingen van kasramingen. In het verleden aangegane verplichtingen voor diverse regelingen en programma's komen sneller dan wel trager tot uitbetaling dan aanvankelijk verwacht, waardoor de ramingen moeten worden aangepast. Daarnaast bestaat deze diversenpost uit het inzetten van het restant van de loon- en prijsbijstelling binnen het geheel van de EZ-begroting. Tenslotte valt onder de diversenpost de eenmalige bijdrage aan het Agentschap Uitvoering (AgU), dat per 1 januari 2010 ontstaat uit de fusie van SenterNovem, OCNL en EVD. De fusiekosten voor de vorming van AgU worden betaald uit het surplus aan eigen vermogen over 2008 van de drie agentschappen van EZ.

Diversen (technische mutaties)

Deze diversenpost bestaat voornamelijk uit bijdragen vanuit de EZ-begroting naar het Provincie- en Gemeentefonds voor de herstructurering van bedrijventerreinen. De middelen zijn afkomstig uit

de motie Van Heugten (Kamerstukken II 2008/09, 31.200 XVIII, nr. 19) waarin 27 mln. is vrijgemaakt voor herstructureringsprojecten.

CO₂ veilingopbrengsten

De voorgenomen veiling van CO₂-emissierechten zal naar verwachting pas begin 2010 plaatsvinden. Vertraging is opgelopen vanwege de einduitspraak van de Raad van State over het geding tussen de elektriciteitsproducenten en de Staat die pas 20 oktober jl. bekend gemaakt is. De ontvangstenraming in 2009 is met 55 mln. neerwaarts bijgesteld, waarbij ervan wordt uitgegaan dat deze ontvangst zich alsnog in 2010 zal voordoen.

Diversen (ontvangsten – beleidsmatige mutaties)

Dit betreft onder andere de verwachte ontvangsten uit hoofde van de 'oude' bouwfraudezaken. De NMa verwacht dat de geraamde boeteontvangsten wel ontvangen zullen worden, zij het later dan geraamd (met name als gevolg van trager verlopende (hoger)beroepszaken). De ontvangstenverlaging in 2009 komt naar verwachting verdeeld over 2010 en 2011 alsnog binnen. Daarnaast betreft deze diversenpost een tegenvaller van de high trust boeteontvangsten bij de vier EZ-toezichthouders. Een deel van deze geraamde ontvangsten zal in 2009 niet gerealiseerd worden, ondanks maatregelen ter invulling van het high trust boetebeleid (zoals de nieuwe boetebeleidsregels die de NMa de mogelijkheid bieden hogere boetes op te leggen bij overtreding van de mededingings- en energieregels).

Diversen (ontvangsten – technische mutaties)

Dit betreft het opvragen van FES-middelen uit de envelop Sterke Regio's voor de internationale school Eindhoven. Er wordt een renteloze lening uit het FES verschaft aan deze school.

Bijdrage aan het FES

Het kasritme en de omvang van de uitgavenraming binnen het FES zijn leidend voor de voeding van het fonds. Deze mutatie betreft de aanpassing van de voeding van het FES die nodig is om het bij Najaarsnota aangepaste kasritme van de FES-uitgaven te dekken

Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

XIV LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKWALITEIT: UITGAVEN

	2009
Stand Miljoenennota 2010 (excl. IS & Stim. Pakket)	2.499,1
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Dienst Regelingen	7,9
Europees Visserij Fonds	-5,7
Glastuinbouwregelingen	-9,2
Programma beheer	23,3
Voedsel en Warenautoriteit	7,5
Diversen	-2,1
	<u>21,7</u>
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Apurement	9,0
ILG en BTW-compensatie	-15,5
Storting DGF	-7,0
Diversen	1,7
	<u>-11,8</u>
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
ILG schiphol en omgeving	13,0
Diversen	-0,9
Niet tot een ijklijn behorend	
Diversen	0,5
	<u>12,6</u>
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2010	22,5
	<u>2.521,5</u>
Stand Najaarsnota 2009 (subtotaal)	2.521,5
Totaal Internationale samenwerking	29,3
Totaal Stimuleringspakket	15,7
Stand Najaarsnota 2009	<u>2.566,6</u>

XIV LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKWALITEIT: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2009
Stand Miljoenennota 2010 (excl. IS & Stim. Pakket)	528,6
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
EU-declaratie Blauwtong	-9,1
Diversen	0,4
	<u>-8,7</u>
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
ILG schiphol en omgeving	13,0
Diversen	-2,6
Niet tot een ijklijn behorend	
Bijstelling landbouwheffingen	-28,0
Diversen	0,6
	<u>-17,0</u>
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2010	-25,7
	<u>502,9</u>
Stand Najaarsnota 2009 (subtotaal)	502,9
Totaal Internationale samenwerking	0,0

Dienst Regelingen

De bijdrage aan Dienst Regeling (DR) voor werkzaamheden op het domein van agroketens en visserij is in overeenstemming gebracht met het opdrachtgeverspakket. Dit leidt tot een hogere bijdrage aan DR.

Europees Visserij Fonds

De EVF-periode loopt van 2007-2013. Het EVF budget 2009 voor verduurzaming visserijsector wordt niet volledig uitgeput. De kasuitgaven van het operationeel programma lopen niet één op één met het aangaan van de verplichtingen. De kasmiddelen worden daarom niet volledig in 2009 uitgegeven. De niet uitgeputte middelen blijven beschikbaar in de EVF periode.

Glastuinbouwregelingen

Bij de glastuinbouwregelingen marktintroductie Energie-innovatie (MEI), de Investeringsregeling energiebesparing (IRE) en de Infrastructuurregeling Glastuinbouw (IRG) doen zich vertragingen voor. Dit wordt veroorzaakt doordat ondernemers voor de aanvraag van energieregelingen glastuinbouw het project in twee jaar dienen af te ronden, waarbij de praktijk is dat de aanvrager pas in het laatste jaar de aanvraag tot uitbetaling indient. Hierdoor is in 2009 een deel van het budget niet besteed, maar zal in latere jaren wel tot besteding leiden.

Programma Beheer

De provincies en het ministerie van LNV bereiden een vereenvoudiging voor van de regelgeving van het nieuwe stelsel voor het Programma Beheer. Op termijn dalen door deze vereenvoudiging de administratieve lasten en uitvoeringskosten bij de DR. De huidige regelgeving en wijze van uitvoering is complex en leidt tot hogere uitvoeringskosten dan geraamd.

Voedsel en Warenautoriteit

Als gevolg van het uitstel van de tariefstijging Voedsel en Warenautoriteit (VWA) naar 1 juli 2009 en de gedeerde inkomsten als gevolg van het roodvleesconvenant wordt de bijdrage aan de VWA verhoogd.

Apurement

Correcties door de Europese Commissie op de uitkering van Europese subsidies op het LNV-domein leiden tot betaling van zogenaamde apurementskosten aan Brussel. Conform bestaande financieringsafspraken komt 3,4 mln. ten laste van de LNV-begroting en wordt het overig deel gecompenseerd uit de algemene middelen.

ILG en BTW-compensatie

Bij voorjaarsnota 2009 is een correctie verwerkt op de budgetten voor het Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG). Het deel dat door de provincies niet declarabel is bij het BTW-compensatiefonds is teruggestort naar de LNV-begroting. Het bedrag voor 2009 wordt ingezet om problematiek op te lossen op het terrein van natuur en groen (ILG-gerelateerd).

Storting DGF

De jaarlijkse storting vanuit LNV naar het Diergezondheidsfonds (DGF) zal dit jaar niet plaatsvinden aangezien het saldo van het DGF toereikend is.

ILG Schiphol en omgeving

LNV heeft op grond van de actuele bestuursovereenkomst ILG afspraken gemaakt met de provincie Noord-Holland over de realisatie van 500 ha. groen in de Haarlemmermeer. De hiervoor beschikbare middelen worden vanuit het Groenfonds overgeheveld naar de LNV-begroting.

EU-declaratie Blauwtong

De bijdrage van de Europese Unie voor de Blauwtongvaccinatiecampagne is vertraagd als gevolg van een audit door de Europese Commissie op deze declaratie.

Bijstelling landbouwheffing

Als gevolg van de economische crisis is de verwachting dat de ontvangsten landbouwheffing lager zullen uitvallen vanwege een afname van de wereldhandel.

Sociale Zaken en Werkgelegenheid

XV SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID: UITGAVEN

	2009
Stand Miljoenennota 2010 (excl. IS & Stim. Pakket)	26.914,1
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	-6,0
Sociale zekerheid	
Bijstand zelfstandigen nabetalings	24,1
Diversen	-24,0
	<u>-5,9</u>
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	-2,9
Sociale zekerheid	
Diversen	4,8
	<u>1,9</u>
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	-4,6
Sociale zekerheid	
Diversen	-33,8
Niet tot een ijklijn behorend	
Diversen	7,2
	<u>-31,2</u>
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2010	-35,3
Stand Najaarsnota 2009 (subtotaal)	26.878,8
Totaal Internationale samenwerking	0,7
Totaal Stimuleringspakket	86,1
Stand Najaarsnota 2009	<u>26.965,6</u>

XV SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2009
Stand Miljoenennota 2010 (excl. IS & Stim. Pakket)	819,0
Mee- en tegenvallers	
Sociale zekerheid	
Bijstand zelfstandigen ontvangsten	20,3
Diversen	4,4
	<u>24,7</u>
Beleidsmatige mutaties	
Sociale zekerheid	
Diversen	6,2
	<u>6,2</u>
Technische mutaties	
Sociale zekerheid	
Diversen	21,1
	<u>21,1</u>
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2010	52,0
Stand Najaarsnota 2009 (subtotaal)	871,1
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Totaal Stimuleringspakket	
Stand Najaarsnota 2009	<u>871,1</u>

Bijstand zelfstandigen nabetalings

In het BBZ (Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen) worden nabetalings over 2008 verricht aan die gemeenten die meer uitgegeven hebben dan zij van SZW (via de bevoorschotting) ontvangen hebben. De totale uitgaven komen hierdoor hoger uit dan geraamd.

Bijstand zelfstandigen ontvangsten

SZW ontvangt geld van de gemeenten die minder hebben uitgegeven hebben dan zij van SZW (via de bevoorschotting) ontvangen hebben. Daarbij zijn er terugbetalingen door gemeenten, doordat zelfstandigen aan hen verstrekt bedrijfskapitaal aflossen.

Volksgezondheid, Welzijn en Sport

XVI VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT: UITGAVEN

	2009
Stand Miljoenennota 2010 (excl. IS & Stim. Pakket)	15.133,8
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Invulling taakstellende onderuitputting	56,3
Kasschuif griep	-60,0
Medisch noodzakelijke zorg illegalen	-19,5
Wet wanbetalers zorgverzekering	-26,3
Diversen	-28,7
	<hr/>
	-78,2
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Mantelzorgondersteuning	-30,0
Diversen	-12,2
	<hr/>
	-42,2
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	-14,5
	<hr/>
	-14,5
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2010	-134,9
	<hr/>
Stand Najaarsnota 2009 (subtotaal)	14.998,9
Totaal Internationale samenwerking	15,6
Totaal Stimuleringspakket	
Stand Najaarsnota 2009	<hr/>
	15.014,5

XVI VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2009
Stand Miljoenennota 2010 (excl. IS & Stim. Pakket)	95,2
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Wet wanbetalers zorgverzekering	-35,3
Diversen	16,9
Zorg	
Oktober actualisatie opleidingsfonds	38,9
	<hr/>
	20,5
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	3,0
	<hr/>
	3,0
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	-8,7
	<hr/>
	-8,7
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2010	14,8
	<hr/>
Stand Najaarsnota 2009 (subtotaal)	110,0
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Totaal Stimuleringspakket	
Stand Najaarsnota 2009	<hr/>
	110,0

Invulling taakstellende onderuitputting

Deze boeking betreft de invulling van de taakstellende onderuitputting op de begroting van VWS van ca. 56 mln. Bij Voorjaarsnota's 2006, 2007 en 2008 zijn op de VWS-begroting taakstellingen ingeboekt, die worden ingevuld uit de opgetreden onderuitputting gedurende het jaar.

Kasschuif griep

Door een vertraging in de levering van de vaccins, verwacht VWS een onderuitputting van ca. 60 mln. op het eerder generaal beschikbaar gestelde budget van 262 mln. voor 2009. De geraamde uitgaven van 60 mln. schuiven echter door naar 2010.

Medisch noodzakelijke zorg illegalen

Binnen het budget voor medisch noodzakelijke zorg aan illegalen is sprake van een meevaller van ca. 33 mln. in 2009. Deze boeking betreft een meevaller van 19,5 mln. binnen de ziekenhuiszorg als gevolg van de nieuwe dbc (diagnose behandeling combinatie)-bekostigingssystematiek. Middels deze bekostigingssystematiek wordt zorg die voor vergoeding in aanmerking komt, later gedeclareerd dan verwacht. Het overige deel van deze meevaller (ca. 13,5 mln.) is te herleiden tot een afspraak tussen het College voor zorgverzekeringen (CVZ) en GGZ-instellingen om geleverde zorg in een volgend boekjaar te declareren. Deze boeking van 13,5 mln. valt onder de diversenpost (beleidsmatige mutaties).

Wet wanbetalers zorgverzekering

De wet ten aanzien van structurele maatregelen wanbetalers zorgverzekering treedt later in werking dan eerder is voorzien. Hierdoor treedt een meevaller op van ca. 26,3 mln. binnen de voor 2009 geraamde uitvoeringskosten. Tegenover deze meevaller staat tevens een tegenvaller van ca. 35,3 mln. in 2009. Deze tegenvaller treedt op door een lagere opbrengst in de geraamde bestuursrechtelijke premie ten aanzien van de wet wanbetalers.

Diversen (mee- en tegenvallers)

De post diversen bestaat uit meerdere mee- en tegenvallers. Het beroep dat gedaan wordt door cliënten op de werkzaamheden van de MEE-organisaties door de pakketmaatregelen AWBZ is minder groot dan verwacht (-4 mln.). Daarnaast zullen de uitgaven voor cliëntondersteuning in het kader van de invoering van de zzp's (zorg zwaarte pakket) lager uitvallen doordat cliëntorganisaties niet in staat waren hiervoor een gezamenlijk projectplan in te dienen (-7,2 mln.). Ook ontstaat er ruimte door een latere aansluiting van huisartsen op het landelijk schakelpunt en het elektronisch patiëntendossier (-9,9 mln.) en door niet uitgekeerde prijsbijstelling (-12,2 mln.).

Mantelzorgondersteuning

Deze boeking betreft een meevaller van ca. 30 mln die is ontstaan door niet uitgegeven middelen (mantelzorgcomplimenten) binnen het budget voor mantelzorgondersteuning.

Diversen (beleidsmatige mutaties)

De post diversen bestaat voornamelijk uit een meevaller van 13,5 mln. binnen het budget voor medisch noodzakelijke zorg aan illegalen (zie voorafgaande toelichting). Een klein deel van het totaal aan meevallers is ingezet ter dekking van uitvoeringsproblematiek binnen de begroting van VWS.

Diversen (technische mutaties)

De post diversen bestaat uit meerdere overboekingen van of naar diverse begrotingshoofdstukken, waaronder 6 mln. naar het Gemeentefonds voor woningaanpassingen, 18 mln. naar het Budgettair Kader Zorg voor de kleinschalige zorg voor mensen met dementie en 8,5 mln. van het Budgettair Kader Zorg voor de bekostiging van functioneel leeftijdonslag (FLO) voor B3-instellingen in de ambulancezorg.

Diversen (ontvangstn mee- en tegenvallers)

Bij de ontvangstnramingen doen zich diverse (kleinere) mee- en tegenvallers voor. Per saldo tekent zich in 2009 een ontvangstnmeevaller af van ca. 17 mln.

Oktober actualisatie opleidingsfonds

De subsidies die in 2008 ten aanzien van het opleidingsfonds zijn verleend voor medische en gespecialiseerde vervolgoopleidingen, zijn in 2009 definitief vastgesteld. Dit heeft geleid tot een terugbetaling van 38,9 mln.

Jeugd en Gezin

XVII JEUGD EN GEZIN: UITGAVEN

	2009
Stand Miljoenennota 2010 (excl. IS & Stim. Pakket)	6.486,3
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Aanpassing AKW-bevoorschotting	24,0
Aanpassing WKB-bevoorschotting	-35,0
Diversen	-13,6
	<u>-24,6</u>
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	-9,5
	<u>-9,5</u>
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2010	-34,1
	<u>6.452,2</u>
Stand Najaarsnota 2009 (subtotaal)	6.452,2
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Totaal Stimuleringspakket	26,0
Stand Najaarsnota 2009	<u>6.478,2</u>

XVII JEUGD EN GEZIN: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2009
Stand Miljoenennota 2010 (excl. IS & Stim. Pakket)	19,4
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	7,2
	<u>7,2</u>
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	0,3
	<u>0,3</u>
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2010	7,4
	<u>26,8</u>
Stand Najaarsnota 2009 (subtotaal)	26,8
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Totaal Stimuleringspakket	
Stand Najaarsnota 2009	<u>26,8</u>

Aanpassing AKW-bevoorschotting

De Sociale Verzekeringsbank (SVB) raamt voor de bevoorschotting van de algemene kinderbijslagwet (AKW) voor het vierde kwartaal 2009 een hoger bedrag. Met deze boeking wordt het kastekort van 24 mln opgelost.

Aanpassing WKB-bevoorschotting

Op basis van de gerealiseerde bevoorschotting door de Belastingdienst van het kindgebonden budget (WKB) kan de raming voor de bevoorschotting 2009 neerwaarts bijgesteld worden. Dit levert een bruto-meevaller op van circa 75 mln. Op basis van de voorlopige realisaties over 2008 verwacht J&G nog nabetalingen te moeten doen van circa 40 mln. De netto-meevaller wordt geschat op 35 mln.

Diversen (beleidsmatige mutaties)

De post diversen is opgebouwd uit verschillende onderdelen. Bij de schippersinternaten was er onder andere een daling van het kinderaantal, waardoor de subsidieverlening kon worden verlaagd

(5 mln.). Bij de jeugdbescherming is een minder groot beroep gedaan op de hardheidsclausule dan verwacht (5 mln.). Tenslotte is een deel van de prijsbijstelling niet ingezet (2,6 mln.).

Diversen (technische mutaties)

Deze post bestaat uit een aantal onderliggende mutaties. Onder andere een overboeking van J&G naar VWS in verband met projecten vrijwilligerswerk ter uitvoering van de motie Slob (4,1 mln.). Daarnaast is er een verrekening met Justitie van 2,6 mln. in verband met de overdracht van twee justitiële jeugdinrichtingen van Justitie naar J&G per februari 2009 in plaats van januari 2009. Ook is er nog 2 mln. toegevoegd aan het Gemeentefonds voor het elektronisch kinddossier.

Diversen (ontvangsten – mee- en tegenvallers)

Deze post diversen bestaat voor 7,2 mln. uit een nadere afrekening AKW 2008. De SVB heeft dit bedrag terugbetaald aan J&G.

Gemeentefonds

B GEMEENTEFONDS: UITGAVEN

	2009
Stand Miljoenennota 2010 (excl. IS & Stim. Pakket)	17.518,3
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	117,5
Zorg	
Diversen	5,6
	<hr/>
	123,1
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2010	123,1
	<hr/>
Stand Najaarsnota 2009 (subtotaal)	17.641,4
Totaal Internationale samenwerking	
Totaal Stimuleringspakket	59,8
Stand Najaarsnota 2009	<hr/> 17.701,2

Diversen (Rijksbegroting - technische mutaties)

Dit betreft voornamelijk overboekingen vanaf andere begrotingen voor beleid dat decentraal wordt uitgevoerd. De grootste overboekingen zijn:

- 29 mln. ter dekking van de gevolgen van de pakketmaatregel AWBZ;
- 25 mln. voor de invoeringskosten van de Wabo (afkomstig van VROM);
- 19,8 mln. voor de 2e tranche spoorse doorsnijdingen (projecten te vermindering van de barrièrewerking van het spoor) (afkomstig van V&W);
- 19 mln. voor de herstructurering van bedrijventerreinen in vier gemeenten (10 mln. van EZ en 9 mln. van VROM).

Verder zijn er nog enkele kleine decentralisatie-uitkeringen, zoals Voorbeeldprojecten wijkeconomie (6 mln.) en Schuldhulpverlening (3,6 mln.).

Provinciefonds

C PROVINCIEFONDS: UITGAVEN

	2009
Stand Miljoenennota 2010 (excl. IS & Stim. Pakket)	1.328,9
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	0,0
	<u>0,0</u>
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	0,0
	<u>0,0</u>
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2010	0,0
	<u>1.328,9</u>
Stand Najaarsnota 2009 (subtotaal)	1.328,9
Totaal Internationale samenwerking	
Totaal Stimuleringspakket	
Stand Najaarsnota 2009	<u>1.328,9</u>

Infrastructuurfonds

A INFRASTRUCTUURFONDS: UITGAVEN

	2009
Stand Miljoenennota 2010 (excl. IS & Stim. Pakket)	7.490,3
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Actuele planning van het project Ruimte voor de Rivier	-70,1
Beheer en Instandhouding Spoor	-33,0
Beheer en Onderhoud Hoofdwatersystemen	118,8
Betuweroute	-30,0
Binnenvaart onderhoudsprojecten	-45,3
DBFM-contracten	-75,7
HSL-Zuid	-60,0
Onderuitputting planstudies spooraanlegprojecten	-447,5
Overdracht veren Bergse Maas/afkoop beno	52,1
Planstudies hoofdwegen	77,2
Project Mainport Rotterdam	25,3
Regionale infrastructuur	-131,0
Regiospecifiekpakket noorden	-25,8
Risicoreservering spoorprogramma	-74,0
Subsidies regionale wateroverlast	-31,1
Tunnels A73/74 Venlo-Maasbracht	66,6
Versnelling aanleg hoofdwegen	79,9
Versnelling beheer en onderhoud hoofd(vaar)wegen	424,9
Versnelling Sanering van de Vecht	80,5
Vertraging aanleg binnenvaartprojecten	-35,0
Vertraging aanleg spoorprojecten	-179,6
Diversen	-7,8
	<hr/>
	-320,6
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Noordvleugel	37,1
Diversen	-76,5
	<hr/>
	-39,4
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2010	-360,1
	<hr/>
Stand Najaarsnota 2009 (subtotaal)	7.130,2
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Totaal Stimuleringspakket	233,5
Stand Najaarsnota 2009	<hr/>
	7.363,7

A INFRASTRUCTUURFONDS: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2009
Stand Miljoenennota 2010 (excl. IS & Stim. Pakket)	7.490,3
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Lagere ontvangsten spoor	-120,0
	<hr/>
	-120,0
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Noordvleugel	37,1
Overboekingen van en naar hoofdstuk xii	-48,6
Diversen	-27,9
	<hr/>
	-39,4

Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2010	-159,4
Stand Najaarsnota 2009 (subtotaal)	7.331,0
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Totaal Stimuleringspakket	233,5
Stand Najaarsnota 2009	7.564,5

Actuele planning van het project Ruimte voor de Rivier

Met de verlaging wordt het beschikbare bedrag in lijn gebracht met de actuele planning van het project Ruimte voor de Rivier. Dit is aan de Tweede Kamer gemeld via de 14^e voortgangsrapportage.

Beheer en Instandhouding Spoor

Voor Beheer en Instandhouding van het Spoor wordt 33 mln. niet besteed in 2009 maar in 2010, op basis van inzichten uit het beheerplan. Deze middelen worden door middel van een verschuiving doorgeboekt naar 2010.

Beheer en Onderhoud Hoofdwatersystemen

De hogere uitgaven worden verklaard doordat vertraagde uitgaven uit 2008 ten laste zijn gekomen van het uitvoeringsjaar 2009. Door middel van een verschuiving met 2010 wordt nu 57 mln. aan 2009 toegevoegd voor het reguliere uitgavenprogramma. Daarnaast worden zandsuppleties en beheer en onderhoud aan stormvloedkeringen versneld uitgevoerd (69 mln.).

Betuweroute

De Kamer is geïnformeerd door middel van voortgangsrapportages dat de realisatie van de Betuweroute is vertraagd. De realisatie vindt naar verwachting in 2010 plaats. Dit heeft als gevolg dat 30 mln. aan middelen in 2009 niet tot besteding komt.

Binnenvaart onderhoudsprojecten

Ca. 45 mln. blijft als gevolg van vertragingen onbested in 2009. Dit is voornamelijk toe te schrijven aan de projecten baggeren en onderhoud van kunstwerken in de Maas, het project Rotterdam-België/Zeeland (renovatie o.a. Volkeraksluizen en baggeren) en Amsterdam Rijnkanaal fase 2.

DBFM-contracten

De lagere uitgavenraming houdt voor een deel verband met de nog te realiseren omzetting van het beschikbare budget voor de N31 (Leeuwarden-Drachten) naar DBFM (Design, Build, Finance, Maintenance) met beschikbaarheidsvergoedingen. Daarnaast is het contract voor het project 2^e Coentunnel/Westrandweg een aantal maanden later getekend dan gepland was. Dit is nu budgettair verwerkt (52 mln.).

HSL-Zuid

De Kamer is geïnformeerd door middel van voortgangsrapportages dat de realisatie van de HSL is vertraagd. De realisatie is voorzien in 2010. Dit heeft als gevolg dat 60 mln. in 2009 nog niet tot besteding komt.

Onderuitputting planstudies spooraanlegprojecten

De onderuitputting op het realisatie- en planstudieprogramma spoor wordt voor het grootste deel (ca. 400 mln.) veroorzaakt door het project Zuidas. De vertraging komt doordat er nog geen besluitvorming heeft plaatsgevonden over de Zuidas. Een rijksvertegenwoordiger is aangesteld om met betrokken partijen te onderzoeken hoe de business case verbeterd kan worden. Het onderzoek is nog niet afgerond. De verwachte uitgaven zullen niet meer in 2009 gedaan worden en het budget blijft behouden voor 2010 en latere jaren.

Overdracht veren Bergse Maas/afkoop beno

De veren Bergse Maas wordt versneld overgedragen aan gemeenten. De N273 wordt overgedragen aan de provincie Limburg. De extra kosten betreffen de afkoopsom.

Planstudies hoofdwegen

De hogere uitgaven zijn voornamelijk het gevolg van hogere planstudiekosten (in verband met vertragingen door luchtonderzoek) en een correctie op een eerdere overboeking vanuit planstudie naar realisatie bij het project A1/6/9 Schiphol/Amsterdam-Almere. Dit vanwege inmiddels verkregen FES-middelen hiervoor.

Project Mainport Rotterdam

De hogere uitgaven hebben betrekking op de sneller dan verwachte betaling van de kosten voor de duincompensatie (ter hoogte van de Delflandse kust en de Zeereep langs de Brouwersdam) en anderzijds de latere vaststelling van het Monitoring- en Evaluatieprogramma Duincompensatie (MEP).

Regionale infrastructuur

Voor regionale projecten als de Noordzuidlijn, de Randstadrail en de N201 zullen declaraties pas in 2010 worden betaald. Daarnaast worden de voor planstudies gereserveerde middelen niet volledig benut. Hierdoor komt 131 mln. in 2009 niet tot betaling.

Regiospecifiekpakket noorden

Het overschot doet zich voor op het Regiospecifiekpakket Noorden. Betrokken partijen werken de wijze waarop en eventuele voorwaarden waaronder de bijdrage t.b.v. het regionaal economisch pakket beschikbaar wordt gesteld uit.

Risicoreservering spoorprogramma

Voor de HSL-Zuid en de Betuweroute bestaat een risicoreservering. Hierop wordt in 2009 geen beroep gedaan.

Subsidies regionale wateroverlast

In het kader van het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW) zijn minder subsidieaanvragen gedaan dan verwacht voor de tijdelijke regeling voor de bestrijding van regionale wateroverlast.

Tunnels A73/74 Venlo-Maasbracht

Bij de oplevering van de A73/74 Venlo-Maasbracht worden extra kosten gemaakt voor de aanleg van de tunnels en de daarmee samenhangende ontluchttingsinstallaties en meetapparatuur.

Versnelling aanleg hoofdwegen

Uitgaven voor aanlegprojecten van het hoofdwegennet worden in 2009 voldaan. Deze uitgaven waren voorzien in 2010.

Versnelling beheer en onderhoud hoofd(vaar)wegen

Uitgaven voor beheer en onderhoud van het hoofdwegennet (218 mln.) en het hoofdvaarwegennet (207 mln.) worden in 2009 voldaan. Deze uitgaven waren voorzien in 2010.

Versnelling Sanering van de Vecht

Het project Sanering van de Vecht was voorzien voor 2010. Door een versnelling van de planning wordt dit project nu in 2009 uitgevoerd.

Vertraging aanleg binnenvaartprojecten

Het project Walradar Noordzeekanaal ondervindt vertraging door een mislukte aanbesteding. Dit project zal naar verwachting in 2010 worden gestart. Daarnaast is er vertraging opgetreden bij het tracébesluit van de Maasroute, fase 2.

Vertraging aanleg spoorprojecten

De aanpassingen van de Cuyperhal in Amsterdam zijn afhankelijk van vergunningverlening in het kader van de monumentenwet. Zoals eerder aan de Tweede Kamer is gemeld, worden de uitgaven voor dit project begin 2010 gedaan. Daarnaast is sprake van een onderuitputting op de realisatieprojecten Vleuten-Geldermalsen en Hanzelijn (ca. 50 mln.). Deze projecten verlopen wel volgens planning.

Noordvleugel

Bij de Noordvleugel zijn hogere uitgaven voor de A6/A9. Hiertegenover staat een hogere bijdrage uit het FES.

Fonds Economische Structuurversterking

D FONDS ECONOMISCHE STRUCTUURVERSTERKING: UITGAVEN

	2009
Stand Miljoenennota 2010 (excl. IS & Stim. Pakket)	1.998,8
Technische mutaties	
Niet tot een ijklijn behorend	
Budget investeringen in ruimtelijke kwaliteit (BIRK) saneringsregeling	-41,0
CA-enveloppe Openbaar Vervoer	-31,1
Diversen	-123,0
	<u>-195,1</u>
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2010	-195,1
Stand Najaarsnota 2009 (subtotaal)	<u>1.803,8</u>
Totaal Internationale samenwerking	
Totaal Stimuleringspakket	<u>362,0</u>
Stand Najaarsnota 2009	2.165,8

D FONDS ECONOMISCHE STRUCTUURVERSTERKING: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2009
Stand Miljoenennota 2010 (incl. Stim. Pakket)	2.532,5
Technische mutaties	
Niet tot een ijklijn behorend	
Ontvangsten uit aardgasbaten	-366,7
	<u>-366,7</u>
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2010	-366,7
Stand Najaarsnota 2009 (subtotaal)	<u>2.165,8</u>
Totaal Internationale samenwerking	
Totaal Stimuleringspakket	
Stand Najaarsnota 2009	<u>2.165,8</u>

Budget investeringen in ruimtelijke kwaliteit (BIRK) saneringsregeling

Met het Budget Investerings Ruimtelijk Kwaliteit (BIRK) draagt het Rijk financieel bij aan ruimtelijke investeringsprojecten die passen binnen het nationaal ruimtelijk beleid (VROM). Een aantal investeringsprojecten hebben uitvoeringsproblemen waardoor de voorschotbetalingen achterlopen op schema. De gesubsidieerde partijen zijn primair verantwoordelijk voor de sturing en de realisatie van de projecten. Hierdoor is gebleken dat het niet mogelijk was om een goede inschatting te maken van het uitgavenpatroon. De budgetten worden op grond van nieuwe kasprognoses bijgesteld en blijven behouden voor 2010.

CA-enveloppe Openbaar vervoer

De middelen uit de Coalitieakkoordenvolp Openbaar vervoer zijn in 2009 gereserveerd voor het Programma Hoogfrequent Spoor (PHS). Dit programma moet leiden tot een hogere frequentie van treinen op de drukste trajecten in de Randstad. PHS bevindt zich momenteel in planstudiefase waardoor het budget van 2009 niet volledig wordt uitgeput. Deze uitgaven schuiven door naar 2010 en latere jaren.

Diversen (beleidsmatige mutaties)

Deze post is een saldo van een groot aantal mutaties kleiner dan 30 mln. Het betreft enerzijds onderuitputting van FES-projecten op departementale begrotingen. Zo wordt de tweede tender voor de regeling 'Innovatie Kaderrichtlijn Water' (VenW) in het voorjaar van 2010 gepubliceerd in plaats van het najaar van 2009. Door deze vertraging komt het budget in 2009 niet geheel tot besteding en schuift het door naar 2010. Verder blijft het budget voor de 'Praktijkproef A10 Amsterdam' gedeeltelijk onbested in 2009. De planning van dit project is vertraagd, omdat de

uitvoering wordt gecombineerd met enkele andere projecten die in de regio Amsterdam lopen (Spoedwet, Fileproof, Mobiliteitsaanpak, Centrales op orde).

Anderzijds betreft de post diversen onderuitputting op nog gereserveerde FES-middelen. Deze middelen zijn in enkele gevallen gereserveerd voor specifieke projecten. Zo blijft voor de Zuidas in 2009 budget over en behouden voor 2010. Er heeft nog geen besluitvorming plaatsgevonden over het project Zuidas. Een rijksvertegenwoordiger is aangesteld om met betrokken partijen te onderzoeken hoe de business case verbeterd kan worden. Het onderzoek is nog niet afgerond.

Ontvangsten uit aardgasbaten

Dit betreft een aanpassing van de voeding van het FES die nodig is vanwege het lagere uitgavenniveau van het fonds in 2009. De omvang en het kasritme van de uitgavenraming binnen het FES zijn leidend voor de voeding van het fonds. De voeding is, in tegenstelling tot de vorige kabinetsperiode, niet afhankelijk van de totale aardgasopbrengsten van het Rijk in enig jaar.

AOW-spaarfonds

E AOW-SPAARFONDS: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2009
Stand Miljoenennota 2010 (excl. IS & Stim. Pakket)	4.794,5
Stand Najaarsnota 2009 (subtotaal)	4.794,5
Totaal Internationale samenwerking	
Totaal Stimuleringspakket	
Stand Najaarsnota 2009	4.794,5

Diergezondheidsfonds

F DIERGEZONDHEIDSFONDS: UITGAVEN

	2009
Stand Miljoenennota 2010 (excl. IS & Stim. Pakket)	29,8
Stand Najaarsnota 2009 (subtotaal)	29,8
Totaal Internationale samenwerking	
Totaal Stimuleringspakket	
Stand Najaarsnota 2009	29,8

F DIERGEZONDHEIDSFONDS: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2009
Stand Miljoenennota 2010 (excl. IS & Stim. Pakket)	11,0
Stand Najaarsnota 2009 (subtotaal)	11,0
Totaal Internationale samenwerking	
Totaal Stimuleringspakket	
Stand Najaarsnota 2009	11,0

BTW-compensatiefonds

G BTW-COMPENSATIEFONDS: UITGAVEN

	2009
Stand Miljoenennota 2010 (excl. IS & Stim. Pakket)	2.580,1
Stand Najaarsnota 2009 (subtotaal)	2.580,1
Totaal Internationale samenwerking	
Totaal Stimuleringspakket	
Stand Najaarsnota 2009	2.580,1

Waddenfonds

H WADDENFONDS: UITGAVEN

	2009
Stand Miljoenennota 2010 (excl. IS & Stim. Pakket)	37,2
Stand Najaarsnota 2009 (subtotaal)	37,2
Totaal Internationale samenwerking	
Totaal Stimuleringspakket	
Stand Najaarsnota 2009	37,2

H WADDENFONDS: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2009
Stand Miljoenennota 2010 (excl. IS & Stim. Pakket)	33,9
Stand Najaarsnota 2009 (subtotaal)	33,9
Totaal Internationale samenwerking	
Totaal Stimuleringspakket	
Stand Najaarsnota 2009	33,9

Homogene Groep Internationale Samenwerking

HOMOGENE GROEP INTERNATIONALE SAMENWERKING: UITGAVEN

	2009
Stand Miljoenennota 2010	6.069,1
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Armoedevermindering	218,6
C-17 (naar Defensie)	-18,0
Duurzaam waterbeheer	-19,7
Goed bestuur	-22,2
HIV/Aids	-22,7
Milieu en water	-18,2
Ondernemingsklimaat ontwikkelingslanden	-20,7
Onderwijs	-49,2
Participatie civil society	-36,6
Regionale stabiliteit en crisisbeheersing	-32,6
Diversen	-15,3
	<hr/>
	-36,6
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	0,0
	<hr/>
	0,0
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2010	<hr/>
	-36,4
Stand Najaarsnota 2009	6.032,7

HOMOGENE GROEP INTERNATIONALE SAMENWERKING: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2009
Stand Miljoenennota 2010	173,1
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	8,8
	<hr/>
	8,8
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2010	<hr/>
	8,8
Stand Najaarsnota 2009	181,9

De Homogene Groep Internationale Samenwerking (HGIS) is een aparte budgettaire constructie waarin de uitgaven aan Internationale Samenwerking van de verschillende departementen worden gebundeld. Het uitgavenniveau van de HGIS wordt aangepast voor macro-economische ontwikkelingen. Het ODA-deel van het HGIS budget is gekoppeld aan het bruto nationaal product (BNP) en wordt gecorrigeerd voor veranderingen van het BNP. Het non-ODA deel van de HGIS kent een vaste omvang die wordt gecorrigeerd voor prijsveranderingen. Het merendeel van de HGIS-uitgaven wordt via de begroting van Buitenlandse Zaken verantwoord.

Armoedevermindering

Dit artikel was bij Voorjaarsnota verlaagd, omdat de daling van het ODA-budget in afwachting van een beleidsmatige invulling op dit artikel was opgenomen. Aangezien de beleidsmatige invulling thans heeft plaatsgevonden is sprake van een flinke verhoging. Verder is het budget voor begrotingssteun verlaagd met 16 mln. in verband met opschortingen en verlagingen in onder meer Moldavië en Rwanda. Ten slotte is er een verlaging van het budget door een technische herschikking tussen beleidsartikelen van beleidsondersteunende activiteiten (12 mln.)

C-17 (naar Defensie)

Het betreft de verschuldigde bijdrage voor 2009 van Buitenlandse Zaken aan Defensie t.b.v. het Strategic Airlift Capability C-17 NAVO initiatief om de strategische luchttransportcapaciteit te vergroten. De eenmalige investeringskosten voor Nederland bedragen in totaal 130 mln. verspreid

over enkele jaren. Deze worden geacommodeerd binnen de begrotingen van Defensie (70 mln.) en Buitenlandse Zaken (60 mln.).

Duurzaam waterbeheer

Verlaging op de landenprogramma's, zoals in Tanzania waar vertraging in de uitvoering is ontstaan (10 mln.). Ook vertraging op het centrale programma in het kader van de Water Supply and Sanitation Collaborative Council (WSSCC) als gevolg van een conflict tussen WHO en WSSCC (7 mln.).

Goed bestuur

De mutatie is veroorzaakt door een vertraging in verschillende landenprogramma's, onder meer in Oeganda, Guatemala en Afghanistan.

HIV/Aids

Neerwaartse mutatie is het gevolg van bijstellingen van de liquiditeitsbehoefte van UNICEF (4 mln.) en het Health Insurance Fund (11 mln.), een bijstelling van de bijdrage aan het UNFPA/commodities programma (4 mln.) door een wisselkoerscorrectie en vertragingen in de landenprogramma's (4 mln.).

Milieu en Water

De verlaging komt door vertragingen in landenprogramma's en door een lagere bijdrage aan het Montreal Protocol. Dit laatste door hogere bijdragen van andere donoren en door een lage dollarkoers. Een deel van de verlaging (ca. EUR 2,9 mln.) is het gevolg van een technische overheveling naar artikel 4.2 ten behoeve van het Wereldbank energieprogramma.

Ondernemingsklimaat Ontwikkelingslanden

De verlaging betreft een saldo, veroorzaakt door vertragingen bij de bedrijfslevenprogramma's ORET (27 mln.) en PSOM (18,4 mln.), een daling bij landenprogramma's door bijgestelde ramingen (6,7 mln.) en een verhoging met 34 mln. voor handelsfinanciering via IFC (betreft een toezegging in G20-verband).

Onderwijs

De neerwaartse mutatie komt met name door een lager dan verwachte liquiditeitsbehoefte bij het *Fast Track Initiative* (20 mln.), vertraging in het *Education in Emergencies* programma via Unicef (10 mln.) en onderuitputting bij verschillende landenprogramma's waaronder Bangladesh, Oeganda en Zuid-Afrika (in totaal 16,6 mln.).

Participatie civil society

De neerwaartse mutatie betreft bijgestelde liquiditeitsbehoeften bij de Medefinancieringsorganisaties.

Regionale stabiliteit en crisisbeheersing

De verlaging betreft een teruggave aan Soedan en een verlaging van VN-contributies voor crisisbeheersingsoperaties. Door een wijziging in het systeem van VN afdrachten vindt een betaling van 26 mln. voor 2009 aan het VN fonds voor crisisbeheersingsoperaties pas in 2010 plaats.

Reproductieve gezondheid

Neerwaartse mutatie betreft vertragingen en bijgestelde liquiditeitsbehoeften in de landenprogramma's. Onder meer in Zambia waar de Nederlandse bijdrage tijdelijk is stopgezet, en in Bangladesh door herschikking van middelen richting milieu en water.

Aanvullende Post Algemeen

ALGEMEEN: UITGAVEN

	2009
Stand Miljoenennota 2010 (excl. IS & Stim. Pakket)	-1.008,6
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diverse vrijval	-32,1
Invulling in=uit-taakstelling	386,8
Schuldsanering Antillen	-216,0
Sociale zekerheid	
Diversen	-0,9
Zorg	
Diversen	-1,2
	<hr/> 136,6
Technische mutaties	
Zorg	
Diversen	-29,0
Niet tot een ijklijn behorend	
Invulling in=uit-taakstelling	195,1
Diversen	-8,1
	<hr/> 158,0
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2010	294,5
	<hr/>
Stand Najaarsnota 2009 (subtotaal)	-714,0
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Totaal Stimuleringspakket	0,0
Stand Najaarsnota 2009	<hr/> -714,0

Diverse vrijval

Op de aanvullende post Algemeen worden middelen per definitie tijdelijk 'geparkeerd'. Het gaat hierbij om middelen waarvan op het moment van reserveren nog niet kan worden aangegeven op welke begroting(en) zij uiteindelijk worden verantwoord, of waarvan de exacte omvang nog niet bekend is. Op de aanvullende post vallen nu bij Najaarsnota diverse reserveringen vrij. Het grootste gedeelte van deze middelen zal in latere jaren tot besteding komen.

Invulling in=uit-taakstelling

Bij Voorjaarsnota is de eindejaarsmarge uitgekeerd naar de departementale begrotingen. Als tegenhanger hiervan is de ramingstechnische veronderstelling in=uit-taakstelling op de aanvullende post verwerkt. Hierbij wordt er vanuit gegaan dat de onderuitputting die zich in 2008 heeft voorgedaan voor zover overgeheveld naar 2009, ook in 2009 zal optreden. Bij Najaarsnota wordt een deel van in=uit-taakstelling ingevuld.

Schuldsanering Antillen

Op basis van nieuw beschikbare gegevens is een nadere duiding gemaakt van de kosten van de schuldsanering van de Nederlandse Antillen. Het kasritme van de resterende reservering op de aanvullende post is dienovereenkomstig aangepast.

Invulling in=uit-taakstelling (technische mutaties)

Dit betreft een afboeking van de in=uit-taakstelling op de niet-kaderrelevante middelen (FES).